

وظایف تعیین شده توسط شورای فرهنگ عمومی کشور جهت گسترش فرهنگ حجاب و عفاف
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
براساس آیین نامه راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب مصوب جلسه ۴۲۷ شورای عالی
انقلاب فرهنگی

- ۱- اجرای کامل قانون انطباق امور پزشکی با موازین شرع مقدس اسلام و ابلاغ دستورالعمل های اجرایی جهت نگهداری از بیماران و همراهان در محیط های درمانی.
- ۲- تنظیم و ابلاغ آیین نامه انضباطی محیط های دانشگاهی پیرو مصوبه شماره ۵۰۲ مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی با تأکید برگسترش فرهنگ عفاف و حجاب .
- ۳- طراحی و ساخت خوابگاه های دانشجویی متناسب با ارزش های اسلامی.
- ۴- نظارت بیشتر بر بیمارستانهای خصوصی به منظور ترویج فرهنگ حجاب و رعایت حقوق زنان بیمار.
- ۵- اهمیت دادن به حجاب و اخلاق اسلامی به عنوان یکی از پیش شرط های اساسی در انتصاب و استخدام رؤسای دانشگاه ها ، معاونین، مدیران، مسؤولان حوزه های علمی، فرهنگی و ورزشی و کارکنان .
- ۶- طراحی مبلمان اداری در ساختمان های ستادی بیمارستانها ، دانشگاه ها و.... براساس حفظ حدود حریم شرعی بین کارمندان زن و مرد و پرهیز از بکار گیری معماری **open** که موجب رعایت نکردن حریم های اخلاقی بین زن و مرد میشود.
- ۷- تقویت شورای امر به معروف و نهی از منکر در دانشگاههای علوم پزشکی و بیمارستانها .
- ۸- اهمیت مسأله ی حجاب به عنوان یک امتیاز شاخص در گزینش و معرفی دانشجویان نمونه دانشگاه های علوم پزشکی .
- ۹- ایجاد تسهیلات ویژه برای ازدواج دانشجویی، ساخت خوابگاه های متأهلی و فعال کردن دفاتر مشاوره در امر ازدواج دانشجویی
- ۱۰-فعال کردن دانشجویان در حوزه پژوهش های علمی در باره حجاب و عفاف در دانشگاه ها،
- ۱۱-تنظیم و ابلاغ آیین نامه ی نحوه ی حضور پرسنل همگن و غیر همگن در بخش های تشخیص و درمان و نظارت بر اجرای آن.
- ۱۲-الگو سازی مناسب برای جامعه پزشکی در زمینه گسترش فرهنگ عفاف و حجاب با برگزاری همایش ها و جشنواره های علمی و فرهنگی .
- ۱۳-نظارت بر رعایت عفاف و حجاب در سازمان های خارجی و مؤسسات پزشکی خصوصی مانند یونسکو، یونسف، سازمان بهداشت جهانی و..... ویکسان سازی یونیفرم کارمندان شاغل در مراکز فوق .
- ۱۴-تدوین قوانینی برای ممنوعیت عرضه لباس های دست دوم خارجی در کشور (با همکاری دستگاه های ذیربط).
- ۱۵-اهداء بسته فرهنگی به دانشجویان جدیدالورود با موضوع آموزش در حوزه عفاف و حجاب .
- ۱۶-ایجاد سایت اینترنتی در حوزه فلسفه حجاب، برگزاری جلسات سخنرانی، پرسش و پاسخ و همایش های علمی در باره حجاب توسط کانونهای فرهنگی - هنری دانشگاه ها .
- ۱۷-ارائه لباس های بیماران برای ورود به اتاق عمل جراحی .

نحوه چیدمان فضای اداری:

بند ۲- در بیمارستانهای آموزشی باید کوشش شود که به تدریج بخشهای بیماران زن و مرد از یکدیگر جدا باشد و همچنین هر جا میسر است در اتاق های عمل از اختلاط زن و مرد خودداری شود و حتی المقدور از کادر پرستاری زن برای زنان و مرد برای مردان استفاده شود و مسائل شرعی رعایت گردد. (۱)

ماده ۴- اتاق اداری کارکنان زن و مرد باید جدا از یکدیگر باشد و در صورت عدم امکان جدا سازی باید حریم ها کاملاً رعایت شود. (۲)

بند ۴- در محل های تردد و نصب اعلانات در دانشگاه ها، هر گاه احتمال ازدحام رود، باید محلهای جداگانه برای زنان و مردان در نظر گرفته شود. (۱)

بند ۵- لازم است که دانشجویان زن و مرد از آزمایشگاه ها و کارگاهها و سالنهای تشریح و اتاق کامپیوتر و غیره حتی المقدور در نوبتهای خاص و به طور جداگانه استفاده کنند. (۱)

بند ۹- مسوولان مرد باید از منشیان مرد استفاده کنند. (۱)

بند ۱۰- در آن قسمت از دانشگاه های که عموم مراجعه کنندگان مرد هستند از (قبیل خوابگاه ها) لازم است از کارمندان مرد استفاده شود و در آن قسمت که مراجعه کنندگان زن هستند از کارمندان زن. (۱)

ماده ۱۱- در کلیه مؤسسات پزشکی قسمت های مختص خانمها و آقایان شامل بخش ها - رختکن ها - پویون ها - غذاخوری ها - اتاق های بستری بیماران و امثال آنها باید از هم جدا باشند

تبصره- در صورت فقدان امکانات کافی برای اجرای این ماده باید به هر نحو ممکن حریم ها رعایت شود. (۷)

بند ۱۱- اماکن عمومی مانند قرائت خانه کتابخانه و خوابگاه ها و اتاق های غذا خوری باید برای زنان و مردان جدا باشد یا برای هر جنس از نوبت جداگانه استفاده شود. تبصره: برای اماکن ورزشی نوبت استفاده از مردان باید جدا از نوبت زنان باشد. (۱)

ماده ۱۷- در کلیه مؤسسات پزشکی باید قسمتهای مربوط به بانوان از مردان جدا باشد و در مواردیکه فضاهای لازم برای این امر در مؤسسه وجود نداشته باشد، باید اقدامات لازم جهت جلوگیری از اختلاط زنان و مردان فراهم شده و رعایت کامل ضوابط شرعی در این موارد بعمل آید. (۲)

ماده ۱۸- اتاقهای رختکن کارکنان زن و مرد در کلیه قسمتهای مؤسسه پزشکی باید از یکدیگر جدا باشد و باید سایر فضاهای جانبی، اشرافی به اتاق رختکن نداشته باشد. (۲)

*عدد داخل پرانتز که در انتهای بند ها و مواد قانون آمده بیانگر ردیف قانون مورد استناد می باشد که در انتها متن ذکر شده است.

ماده ۱۹- تفکیک کامل محل ها و یا زمان غذاخوری و چایخوری کارکنان زن و مرد مؤسسه در کلیه ساعات کاری مؤسسه باید رعایت شود. (۲)

ماده ۲۰- مجزا نمودن کلیه دستشوییهای زنان و مردان از هم با توجه به امکانات ساختمان ضروری است. (۲)

پوشش کارکنان:

بند ۲- لباس فرم کارکنان آموزشی و بهداشتی - درمانی مؤنث شامل روپوش، شلوار، مقنعه یا روسری بلند (بطوری که موها و گردن کاملاً پوشیده شوند)، کفش و جوراب می باشد. (۶)

بند ۳- لباس فرم کارکنان آموزشی و بهداشتی-درمانی مذکر شامل روپوش، شلوار، کفش و جوراب می باشد. (۶)

ماده ۶- کارکنان مرد باید با پوشش مناسب (شلوار معمولی و پیراهن آستین بلند) بوده و همچنین استفاده از رنگهای نامناسب ممنوع می باشد. (۲)

ماده ۷- کارکنان زن مکلف به رعایت پوشش کامل اسلامی برابر بخشنامه ریاست جمهوری بوده به نحوی که به هیچ وجه جز، صورت و دستها بیرون از حجاب نباشد، خودآرائی به هر نحوه و میزان ممنوع است. (۲)

بند ۸- رعایت تمامی شئون پوشش بدن و الزامات درمانی در داخل اتاق های عمل، رادیولوژی، آنژیوگرافی و اسکوپیی ها در لباس ویژه مورد استفاده بیماران (گان با پوشش مناسب و آستین بلند بطوری که پس از یکبار استفاده شستشو شود و یا گان یکبار مصرف با پوشش مناسب و آستین بلند) و حین انجام اعمال الزامی است. توجه به این موضوع قبل و بعد از بیهوشی و برای بیماران دچار اختلال حواس، کاهش سطح هوشیاری و یا اختلالات روانی اهمیت دوچندان پیدا می کند. (۶)

بند ۹- لباس فرم بایستی با حرفه و در رده های مختلف، متحدالشکل باشد. (۶)

بند ۱۰- در درون بخش های بیمارستانی استفاده از هرگونه پوشش غیر حرفه ای روی لباس فرم مصوب ممنوع است. (۶)

بند ۱۱- در بخش های اتاق عمل، آنژیوگرافی و فضاهای استریل و نوزادان، کارکنان مکلف به پوشیدن لباس مخصوص این بخش ها می باشند. لباس کارکنان مؤنث می بایست با آستین بلند باشد. (۶)

ماده ۱۲- پوشش کارکنان فنی مؤسسات پزشکی در مواقع انجام کار در مؤسسه باید متناسب با کار مربوط و ضوابط اسلامی باشد. (۷)

بند ۱۲- رنگ و مدل لباس مخصوص بخش های مذکور در ماده فوق، متناسب با نیاز و درخواست هر مرکز درمانی باید به تأیید معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی مربوطه برسد. (۶)

بند ۱۳- زنان در محیط کار و تحصیل باید از پوشش اسلامی استفاده کنند و از پوشیدن لباسهای تنگ و زننده و آرایش و تبرج پرهیز کنند و مردان نیز نباید از لباسهای زننده استفاده کنند. (۱)

*عدد داخل پرانتز که در انتهای بند ها و مواد قانون آمده بیانگر ردیف قانون مورد استناد می باشد که در انتها متن ذکر شده است.

بند ۱۳- روپوش باید سالم، تمیز، دکمه‌ها بسته، اطوکشیده، گشاد و حداقل تا حد زانوبیا ضخامت مناسب باشد به نحوی که لباس زیر از روپوش قابل رویت نباشد. شلوار نباید تنگ، چسبان، کشی یا کوتاه (بالتر از میچ) و جوراب نیز می‌بایست بلند و ساده (بالتر از میچ) باشد. (۶)

بند ۱۴- کفش باید تمیز، جلو بسته، قابل شستشو، با پنجه و پاشنه‌ی پهن باشد و نکات ایمنی متناسب با حرفه، در آن لحاظ شود و هنگام راه رفتن صدا ندهد. (۶)

بند ۱۵- زیورالات در نواحی از بدن که در معرض آلودگی میکروبی یا محیطی هستند نباید استفاده شوند. (۶)

بند ۱۶- استفاده از هرگونه ماده بودار تند یا حساسیت‌زا در محل ممنوع می‌باشد. (۶)

بند ۱۷- ناخن‌ها باید کوتاه و تمیز باشد. استفاده از لاک و رنگ ناخن، ناخن مصنوعی در محیط‌های ارائه‌دهنده خدمات درمانی ممنوع است. (۶)

بند ۱۸- الصاق کارت شناسایی عکس دار، حاوی نام و نام خانوادگی کامل و حرف اول نام، سمت فرد و محل خدمت در جلوی لباس به نحوی که براحتهی از فاصله ۲ متری قابل خواندن باشد. برای تمامی کارکنان در محیط‌های درمانی الزامی است. طرح، محتوا و رنگ زمینه هر رسته باید به تأیید ادارات حراست و امور نیروی انسانی دانشگاه علوم پزشکی در واحد‌های دولتی و در سایر واحد‌ها به تأیید کارفرما برسد. (۶)

ماده ۲۱- پوشش کارکنان فنی مؤسسات پزشکی در مواقع ورود و خروج از مؤسسه پزشکی در غیر موارد کارفنی مانند کارکنان اداری مؤسسه است. (۲)

تبصره: استفاده از لباس کار مورد تأیید در هنگام کار و نصب اتیکت شامل نام و نام خانوادگی و رسته خدماتی ضروری است. (۲)

ماده ۲۲: پوشش کارکنان فنی مؤسسات پزشکی در مواقع انجام کار فنی در مؤسسه، باید متناسب با کار مربوطه و ضوابط اسلامی باشد. (۲)

پوشش بیماران:

بند ۴- لباس بیمار بستری مؤنث شامل روسری بلند یا مقنعه، پیراهن بلند (تا حد زانو با آستین بلند) و شلوار. (۶)

بند ۵- لباس بیمار بستری مذکر شامل پیراهن و شلوار. (۶)

بند ۶- ضرورتاً در تمام مسیرهای جابجایی بیماران (مؤنث) در داخل یا بین بخش‌ها، شنل بلند و گشاد با چادر به پوشش بیماران افزوده می‌شود. (۶)

* عدد داخل پرانتز که در انتهای بند‌ها و مواد قانون آمده بیانگر ردیف قانون مورد استناد می‌باشد که در انتها متن ذکر شده است.

بند ۷- لباس بیمار بستری باید حداقل این ویژگی ها را تأمین کند: شناسایی آسان، ارائه خدمات مطلوب درمانی، برخورداری بیمار از راحتی و آسایش کافی و رعایت کرامت و حریم شخصی بیمار. (۶)

بند ۸- رعایت تمامی شئون پوشش بدن و الزامات درمانی در داخل اتاق های عمل، رادیولوژی، آنژیوگرافی و اسکوپیی ها در لباس ویژه مورد استفاده بیماران (گان با پوشش مناسب و آستین بلند بطوری که پس از یکبار استفاده شستشو شود و یا گان یکبار مصرف با پوشش مناسب و آستین بلند) و حین انجام اعمال الزامی است. توجه به این موضوع قبل و بعد از بیهوشی و برای بیماران دچار اختلال حواس، کاهش سطح هوشیاری و یا اختلالات روانی اهمیت دوچندان پیدا می کند. (۶)

ماده ۱۳- پوشش بیماران در طول مدت دریافت خدمات تشخیصی-درمانی و مراقبتی باید براساس تأمین امنیت روانی بیمار و حفظ حریم او و رعایت کامل موازین شرعی، اخلاق پزشکی و متناسب با خدمات تخصصی باشد. (۷)

ماده ۱۴- جابجایی بیماران در مؤسسات پزشکی باید با رعایت پوشش کامل و در صورت امکان، به همراه یکی از کارکنان هم جنس یا یکی از محارم بیمار صورت گیرد. (۷)

ماده ۲۳- پوشش مراجعین و بیماران زن و مرد در کلیه قسمتهای مؤسسه باید مطابق ضوابط اسلامی بوده و انجام این امور با نصب پوسترهای مناسب در قسمتهای مختلف مؤسسه باید مورد تأکید قرار گیرد. (۲)

ماده ۲۴- انجام اقدامات تشخیصی و درمانی باید با رعایت پوشش و ضوابط اسلامی انجام گرفته و در موارد لزوم که اقدامات مذکور توسط افراد غیر همجنس انجام می شود رعایت ضوابط شرع مقدس ضروری است. (۲)

ماده ۲۵- جابجایی بیماران در مؤسسه پزشکی باید توسط افراد همجنس و با رعایت پوشش کامل صورت گیرد و در صورت عدم امکان، جابجایی بیمار باید به همراه یکی از پرسنل همجنس و یا یکی از محارم بیمار باشد. (۲)

ماده ۱۶- اقدامات تشخیصی و درمانی برای بانوان توسط کارکنان فنی مرد در موارد ضروری باید براساس موازین شرعی و اصول پزشکی صورت گیرد. (۲)

نحوه تعامل بین همکاران و مراجعین:

ماده ۸- ارتباط کارکنان زن و مرد در مؤسسات پزشکی باید در حد رفع احتیاجات اداری و فنی مربوطه و با رعایت کامل موازین شرعی، اخلاقی و عرفی جامعه اسلامی باشد. (۲)

ماده ۹- نحوه برخورد و رفتار کلیه کارکنان و متصدیان مؤسسه پزشکی با ارباب رجوع و بیماران باید بر اساس اخلاق حسنه و حسن سلوک و رعایت موازین اسلامی باشد. (۲)

ماده ۹- رفتار کلیه کارکنان مؤسسات پزشکی با یکدیگر، بیماران و مراجعان باید بر اساس اخلاق حسنه، احترام به کرامت انسانی، رعایت موازین اسلامی و عرفی جامعه اسلامی و اصل رضایتمندی بیماران باشد. (۷)

*عدد داخل پرانتز که در انتهای بند ها و مواد قانون آمده بیانگر ردیف قانون مورد استناد می باشد که در انتها متن ذکر شده است.

ماده ۱۰- هیچ یک از کارکنان اداری اعم از زن و مرد حق ندارند جز در مواقع انجام کارهای مربوطه، به قسمتهای مختلف، غیر از محل کارموظف خود وارد شوند و در موارد لزوم باید ضوابط اسلامی رعایت شود و در مورد ورود به بخشهای مربوط به زنان با کسب اجازه از بیماریا بیماران و همراه با یک نفر از بانوان مسئول بخش مربوطه باشد. (۲)

ماده ۱۰-مراجعه کارکنان اداری، فنی و خدماتی اعم از زن و مرد به قسمت های مختلف تشخیصی -درمانی در صورت لزوم باید رعایت کامل ضوابط اسلامی و کسب اجازه از مسئول بخش مربوط باشد. (۷)

ماده ۱۱- در موقع معاینه بیمارزن توسط پزشک، هیچ فرد غیر همجنس، حق ورود به اطاق معاینه راندارد و درخصوص معاینات زنان و زایمان توسط افراد غیر همجنس یک نفر از بانوان پرسنل درمانی و یا یکی از محارم بیمار میباشد در اطاق معاینه حضور داشته باشد. (۲)

بند ۱۲- روابط میان استادان و دانشجویان و کارمندان باید مطابق با مقررات دانشگاهی و ضوابط اخلاق اسلامی باشد و هرگاه کسی اخلاق آن را مشاهده کرد بنابراین اصل نهی از منکر به متخلفان تذکر دهد و اگر تذکر در او مؤثر واقع نشد مراتب را به مقامات مسوول دانشگاه اطلاع دهد. (۱)

ماده ۱۵- کارکنان فنی مرد جز در موارد ضروری حق رفت و آمد در قسمتهای مختص بانوان را ندارند. (۲)

ماده ۲۶- در مواقع عیادت از بیماران ضوابط اسلامی باید در کلیه بخشهای مختلف مؤسسه از سوی عیادت کنندگان رعایت شود (۲)

وظایف مدیران:

بند ۱۳- مدیران و مسئولان باید از آگاهی و حساسیت لازم نسبت به مسأله عفاف و حجاب برخوردار باشند و مخصوصاً باید به آموزش صحیح مجریان تبلیغ و پاسداری از عفاف و حجاب اولویت داده شود. (۳)

ماده ۱۵- معاونت های مربوط دانشگاه یا دانشکده علوم پزشکی موظفند ضمن بازرسی مستمر و ارزشیابی مداوم از حسن اجرای این آیین نامه در قالب استانداردهای مصوب بر فعالیت مؤسسات پزشکی نظارت و موارد لازم رابه کارگروه (کمیته) انطباق دانشگاه یا دانشکده علوم پزشکی منعکس نمایند، کارگروه (کمیته) یاد شده باحراز وقوع تخلف موارد رابه مراجع ذیصلاح مانند نظام پزشکی و هیأت های تخلفات معرفی می نماید. (۷)

نحوه رسیدگی به تخلفات اداری:

مسئولیت عدم اجرای قوانین در هر بخش و قسمت برعهده مسول می باشد و ایشان موظف است مطابق قانون با کارمندان خاطی برخورد نموده و در صورت تکرار عمل ایشان را به تخلفات اداری معرفی نماید در صورت کوتاهی مدیر مطابق قانون تخلفات اداری با ایشان برخورد خواهد شد.

*عدد داخل پرانتز که در انتهای بند ها و مواد قانون آمده بیانگر ردیف قانون مورد استناد می باشد که در انتها متن ذکر شده است.

فهرست قوانین مورد استناد در این متن:

ردیف	عنوان	مرجع (تصویب)	شماره ابلاغ	تاریخ ابلاغ	ابلاغ کننده
۱	آیین نامه حفظ حدود آداب اسلامی در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی	مصوب یکصد و بیست و یکمین جلسه مورخ ۶/۵/۶۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی	۵/۱۹۰۸ د ش	۱۳۶۶/۵/۱۳	رئیس جمهور
۲	انطباق امور اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرح مقدس	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۴۳۸۳	۱۳۷۵/۵/۶	وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی
۳	اصول و مبانی و روشهای اجرایی گسترش فرهنگ و عفاف	مصوب چهارصد و سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۷۶/۱۱/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی	دش/۴۸۷۲	۱۳۷۶/۱۱/۱۴	رئیس جمهور
۴	راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب	مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳/۱۰/۸۴ شورای فرهنگ عمومی			رئیس جمهور
۵	راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف	مصوب جلسه ۵۶۶ مورخ ۴/۵/۱۳۸۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی	دش/۲۲۳۴	۸۴/۵/۱۷	رئیس جمهور
۶	استاندارد های ملی پوشش بیماران و کارکنان مؤسسات پزشکی	وزارت بهداشت	۵۸۰۷	۸۷/۲/۲۲	وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی
۷	آئین نامه اجرایی قانون انطباق امور اداری و فنی مؤسسات پزشکی با شرع مقدس	هیات دولت			معاون اول